

Ewolucja międzynarodowych i polskich regulacji w zakresie rachunkowości instrumentów finansowych

Małgorzata Rówińska*

Streszczenie: *Cel* – celem artykułu jest wskazania przemian, jakie nastąpiły w regulacjach rachunkowości instrumentów finansowych. Uwzględniono okres od momentu utworzenia oddzielnych regulacji dla instrumentów finansowych do chwili obecnej. Wskazano obszary najważniejszych zmian w tym okresie. *Metodologia badania* – analiza regulacji rachunkowości w zakresie instrumentów finansowych (MSR/MSSF i polskie regulacje) w zakresie zmian, jakie zaistniały od końca XX wieku. *Wynik* – regulacje rachunkowości odnoszące się do instrumentów finansowych, pomimo stosunkowo krótkiej historii, podlegały nieustannym modyfikacjom i zmianom. Nieustannie prowadzone były prace nad wypracowaniem takich rozwiązań, które sprostałyby wymogom zmieniającego się otoczenia gospodarczego.

Słowa kluczowe: instrumenty finansowe, rachunkowość, MSSF 7, MSSF 9, MSR 32, MSR 39

Wprowadzenie

Regulacje w zakresie rachunkowości instrumentów finansowych należą do jednych z bardziej złożonych, zważywszy zarówno na polskie, jak i międzynarodowe unormowania. Dopiero pod koniec XX wieku instrumenty finansowe zostały wprowadzone do rachunkowości w postaci odrębnych regulacji MSR. Pomimo krótkiej historii regulacje te ulegały niemal nieustannym zmianom. Potrzeba zmian wynikała z samej złożoności problematyki ujmowania i księgowej wyceny instrumentów finansowych, ale także z rozwoju rynku finansowego, który dostarczał coraz to nowych produktów. Wprowadzane regulacje miały obejmować uniwersalne rozwiązania, zapewniające – przy całej swojej złożoności – zachowanie rzetelności i wiarygodności informacji sprawozdawczych.

Do polskiej rachunkowości instrumenty finansowe „weszły” dopiero od 2001 r. poprzez zapisy znowelizowanej ustawy o rachunkowości. Ogólne zasady ujmowania i wyceny instrumentów finansowych wynikające z ustawy zostały następnie uszczegółowione poprzez wydanie rozporządzenia w sprawie rachunkowości instrumentów finansowych. Przez lata obowiązywania, rozporządzenie także podlegało nowelizacjom, choć ich częstotliwość była znacznie mniejsza w porównaniu do zmian w MSR/MSSF.

Potrzeba wprowadzenia wielu korekt do MSR/MSSF dotyczących instrumentów finansowych wynikała często ze zmieniającej się sytuacji na rynkach finansowych, ale także z konsekwencji finansowych, z jakimi musiały zmierzyć się jednostki inwestujące w instrumenty finansowe. Zmiany regulacji miały ułatwić sposób odzwierciedlania informacji

* dr hab. Małgorzata Rówińska, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Katedra Rachunkowości, ul. Bogucicka 3a, 40–226 Katowice, e-mail: małgorzata.rowinska@ue.katowice.pl.

w rachunkowości, umożliwiając (ułatwiając) tym samym zarządzanie ryzykiem wynikającym z instrumentów finansowych.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie zmian, jakie nastąpiły w regulacjach rachunkowości instrumentów finansowych od momentu ich pierwszego opublikowania do chwili obecnej. Celem jest także wskazanie kierunku i zakresu zmian, jakich dokonano w MSR/MSSF oraz polskich regulacjach rachunkowości. Dla realizacji celu posłużono się metodą analizy regulacji prawnych z lat 1999–2015, posłużono się także literaturą przedmiotu.

1. Pierwotne regulacje rachunkowości instrumentów finansowych

Pierwsze regulacje rachunkowości dotyczące rachunkowości instrumentów finansowych sięgają lat 80. XX wieku. Nie stanowiły one wtedy tematu odrębnego standardu, ale były regulowane pośrednio poprzez standard dotyczący inwestycji, a mianowicie MSR 25 *Rachunkowość inwestycji*. Standard ten został opublikowany w marcu 1986 r. z mocą obowiązywania od 1987 r. Regulacje MSR 25 odnosiły się do szeroko rozumianej grupy inwestycji, w skład której wchodziły inwestycje w rzeczowe aktywa trwałe, wartości niematerialne i prawne oraz instrumenty rynku finansowego. Różnorodność i złożoność grupy bilansowej inwestycji i wspólne dla całej grupy ogólne wytyczne co do wyceny i prezentacji inwestycji w raporcie finansowym, nie pozwalały rozwiązać problemów dotyczących rachunkowości poszczególnych grup rodzajowych inwestycji.

W 1989 r. IASC wspólnie z Kanadyjskim Instytutem Biegłych Rewidentów (CICA Canadian Institute of Chartered Accountants) rozpoczął prace nad standardem dotyczącym ujmowania i wyceny instrumentów finansowych, a także wskazującym zasady ujawniania informacji w sprawozdaniu finansowym (Czajor 2013: 65).

Po dwóch latach, w 1991 roku, wydany został pierwszy projekt tego standardu. Dwuletni okres przygotowania projektu standardu o instrumentach finansowych świadczy o złożoności problematyki w nim zawartej. Po trzyletnim okresie analiz uwag zgłoszonych do projektu, w styczniu 1994 r. wydano kolejną wersję projektu standardu. Projekt spotkał się także z wieloma krytycznymi uwagami, zwłaszcza w kontekście zakresu i sposobu wykorzystywania instrumentów pochodnych (Czajor 2013: 65). Należy dodać, że był to okres, w którym miało miejsce wiele skandali finansowych, właśnie z udziałem instrumentów pochodnych. Uwzględniając uwagi zgłoszone do projektu i zważając na złożoność problematyki IASC postanowił podzielić prace nad standardem na dwa etapy. W pierwszej kolejności postanowiono uregulować zagadnienia dotyczące prezentacji i ujawniania informacji o instrumentach finansowych w sprawozdaniu finansowym. Kolejna część regulacji miała wskazywać modele i zasady ich wyceny. Wyodrębnienie tych dwóch etapów stało się początkiem podziału regulacji rachunkowości dotyczących instrumentów finansowych także na dwie grupy odpowiadające wskazanym etapom. Do dziś kwestie ujawniania i prezentacji informacji oraz wyceny regulowane są oddzielnie.

2. Międzynarodowe regulacje w zakresie ujawniania i prezentacji instrumentów finansowych

Odnosnie zasad ujawniania i prezentacji informacji, w marcu 1995 r. opublikowano MSR 32 *Instrumenty finansowe: ujawnianie i prezentacja*, który z uwzględnieniem małych poprawek obowiązywał do 2007 r.

Część zapisów MSR 32 odnoszących się do ujawniania informacji zastąpiono nowym, opublikowanym w sierpniu 2005 r., MSSF 7 *Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji*. W konsekwencji dokonano zmiany tytułu MSR 32 na *Instrumenty finansowe: prezentacja*. MSSF 7 stał się standardem obowiązującym do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2007 r. (MSSF 7).

MSSF 7 wskazuje reguluje zakres ujawnień w ramach poszczególnych kategorii instrumentów finansowych, w tym wskazuje szczegółowe wymogi dotyczące przedstawienia i kwantyfikacji ryzyka związanego z instrumentami finansowymi.

Od momentu opublikowania, ogłoszenia MSSF 7 trwały nieustanne prace nad dopracowaniem tekstu standardu, opracowywano i przyjmowano poprawki, m.in. w 2008 r. opublikowano zmiany odnoszące się do problemu reklasyfikacji instrumentów finansowych, a w związku z tym ujawnianiem stosownych informacji w tym zakresie. Z kolei w marcu 2009 r. IASB udoskonalił zapisy MSSF 7 odnośnie ujawniania informacji na temat wartości godziwej i ryzyka płynności (MSSF 7, par. 25–27, 39).

Podstawowe obszary zmian wprowadzonych w MSSF 7 dotyczyły wprowadzenie wymogu ujawniania (MSSF 7, par. 31–35):

- ryzyka dotyczącego instrumentów finansowych w oparciu o dane wykorzystywane do zarządzania podmiotem,
- informacji o instrumentach finansowych w rachunku zysków i strat (lub w informacji dodatkowej) według kategorii,
- informacji dotyczących odpisów z tytułu utraty wartości instrumentów finansowych.

Ponadto w regulacjach MSSF 7 wprowadzono obowiązek przeprowadzania poszerzonej analizy ilościowej ryzyka związanego z instrumentami finansowymi, a także analizy wrażliwości (MSSF 7, par. 40–41).

Generalnie MSSF 7 ujednotocił zasady ujawniania informacji o instrumentach finansowych przez wszystkie podmioty, zarówno jednostki gospodarcze, jak i instytucje finansowe, zarówno duże podmioty, jak i małe i średnie.

3. Międzynarodowe regulacje w sprawie wyceny instrumentów finansowych

W 1997 r. opublikowano materiał dyskusyjny na temat zasad wyceny instrumentów finansowych. W związku z tym, że przedstawione propozycje odbiegały znacznie od rozwiązań stosowanych w praktyce, powołano grupę roboczą (JWG Joint Working Group), do której należało IASC, przedstawiciele FASB (amerykańskiej rady standardów rachunkowości finansowej) oraz 8 ekspertów innych krajowych organizacji stanowiących standardy rachunkowości. Efektem prac JWG był opublikowany, najpierw w 1998 r. w postaci projektu, następnie 15 marca 1999 r. MSR 39 *Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena* (Czajor 2013: 69). Standard został przyjęty w kwietniu 2001 r. i właściwie od początku jego regulacje były uznane jako trudne do zrozumienia i jeszcze trudniejsze do zastosowania.

MSR 39 wprowadził obowiązek kwalifikowania instrumentów finansowych do czterech kategorii, wskazując na generalny brak możliwości zmiany kategorii wskazanej wstępnie. Ponadto MSR 39 wyraźnie odróżniał transakcje zwane instrumentami finansowymi od transakcji towarowych, które zostały wyłączone z regulacji MSR 39.

W zakresie instrumentów pochodnych MSR 39 wskazywał ich definicję, zasady prezentacji w bilansie (jako aktywa lub zobowiązania finansowe) oraz zasady wyceny. Jako podstawową kategorię wyceny wskazano wartość godziwą, a jako obowiązkowy sposób odno-

szenie korekt wartości, wynikających z dokonanej wyceny, wskazano sposób wykazania. MSR 39 po raz pierwszy wskazał regulacje odnoszące się do tzw. rachunkowości zabezpieczeń. Wskazał kryteria stosowania zabezpieczeń, zakres dokumentacji, zasady odzwierciedlania skutków wykorzystanych strategii osłonowych.

Obowiązujący od 2001 r. MSR 39, objęty był niemal nieustannymi pracami nad ułatwieniem jego stosowania. Ich efektem było opublikowanie w grudniu 2003 r. Wskazówek Wdrożeniowych MSR 39 w postaci 200 pytań i odpowiedzi, a w 2008 r. Rada wydała dokument konsultacyjny pt. „*Reducing Complexity in Reporting Financial Instruments*” (Czajor 2013: 69–71). Prowadzone prace nad nowymi rozwiązaniami, których celem jest udoskonalenie sprawozdawczości finansowej instrumentów finansowych, wspólnie z FASB¹, miały umożliwić jak najszybsze korzystanie z nowych rozwiązań.

Spośród wielu poprawek, jakie wprowadzono do pierwotnej treści MSR 39 należy wskazać cztery zasadnicze, a mianowicie:

- 2003 r. – zmiana podejścia do transakcji towarowych (w wykazie aktywów i zobowiązań finansowych znalazły się m.in. należności i zobowiązania z tytułu dostaw),
- 2003 r. – w ramach rachunkowości zabezpieczeń wprowadzono zapisy odnoszące się do trzech rodzajów powiązań osłonowych (osłona wartości godziwej, przepływów pieniężnych oraz udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym); wskazane zostały także zasady rozliczania tych strategii,
- 2005 r. – rozszerzenie zakresu pierwszej kategorii instrumentów finansowych, dopuszczające możliwość stosowania opcji wyceny w wartości godziwej,
- 2008 r. – zmiany w zakresie i możliwości reklasyfikacji instrumentów finansowych.

Od 2007/2008 r. trwały prace nad opracowaniem nowego standardu dotyczącego ujmowania i wyceny instrumentów finansowych, do których włączono także przedstawicieli Grupy G20. W celu szybszego zakończenia prac, podzielono je na etapy (Chan 2010). Docelowo nowy standard miał zastąpić MSR 39 i z założenia miał być jednolitym standardem regulującym rachunkowość instrumentów finansowych.

30 czerwca 2009 r. opublikowano wstępną wersję pierwszej części standardu odnośnie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych. Ostatecznie ograniczono zakres pierwszej części nowych regulacji do klasyfikacji i wyceny wyłącznie aktywów finansowych i ta część regulacji została przedstawiona w opublikowanym 12 listopada 2009 r. *MSSF 9 Instrumenty finansowe*. Opublikowana część *MSSF 9* dotycząca aktywów finansowych wprowadziła zmiany już w samej klasyfikacji aktywów finansowych. Zamiast czterech kategorii wprowadza dwie grupy, różniące się zasadami wyceny. Wyodrębnione zostały aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie oraz aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej. IASB zezwoliła na stosowanie regulacji opublikowanego *MSSF 9* już przy sporządzaniu sprawozdań finansowych za 2009 r., choć nie była to jeszcze pełna wersja *MSSF 9* (Czajor 2013: 71).

W październiku 2010 r. do *MSSF 9* dodano wymogi związane z klasyfikacją i wyceną zobowiązań finansowych. Wprowadzono zapis, że zobowiązania finansowe podlegają wycenie w zamortyzowanym koszcie, z wyjątkiem tych, które jednostka na wstępnym etapie zakwalifikowała jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik. W tym samym czasie

¹ Od początku XXI w. IASB i FASB nawiązały ścisłą współpracę, m.in. dotyczącą opracowywania nowych standardów.

wprowadzono także wymogi dotyczące zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych oraz regulacje dotyczące wbudowanych instrumentów pochodnych.

Opublikowana część MSSF 9 mogła mieć zastosowanie już do sprawozdań sporządzanych za 2009 rok, a jako datę wejścia w życie regulacji całego MSSF 9 pierwotnie wskazywano 1 stycznia 2013 r. (Chan 2010). Przedłużające się prace nad kolejnymi częściami tego standardu spowodowały ogłoszenie w grudniu 2011 r. zmiany terminu obligatoryjnego zastosowania MSSF 9 na 2015 r. (Czajor 2013: 71).

W kolejnych latach ukazały się kolejne części MSSF 9. Zgodnie z założeniami, w 2010 r. opublikowano projekt tekstu MSSF 9 dotyczącego utraty wartości aktywów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń. W 2012 r. RMSR wydała zweryfikowany projekt nowych wymogów dotyczących utraty wartości i rachunkowości zabezpieczeń, a w 2013 r. opublikowano te regulacje, wprowadzając je do tekstu MSSF 9.

Podstawowe zmiany w rachunkowości zabezpieczeń, opublikowane w listopadzie 2013 r., dotyczyły następujących obszarów (MSSF 9):

- doprecyzowanie zakresu instrumentów podlegających zabezpieczeniu (może nim być także instrument pochodny),
- określenie pozycji będącej zabezpieczeniem – wszystkie instrumenty finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik,
- brak alternatywy przy rozwiązaniu kapitału powstałego jako efektywna część osłony (odnośnie niefinansowych aktywów czy zobowiązań pozostał tylko jeden sposób, a mianowicie korekta ich wartości początkowej o kwotę kapitału),
- wyeliminowanie strategii zabezpieczenia wartości godziwej na rzecz rozliczania wszelkich strategii osłonowych zgodnie z zasadami zabezpieczenia przepływów pieniężnych (pierwotnie proponowano także wprowadzenie zmiany sposobu odnośnienie korekt wartości z wynikowego na inne całkowite dochody, ale w rezultacie tych zmian nie dokonano),
- wycofano możliwość zaprzestania stosowania zabezpieczenia na skutek rezygnacji dokonanej przez samą jednostkę.

MSSF 9 wprowadził nowy model rachunkowości zabezpieczeń, który jest mniej skomplikowany od dotychczasowego (MSR 39) i który lepiej oddaje istotę zarządzania ryzykiem finansowym. Dzięki temu informacje sprawozdawcze (także odnoszące się do rachunkowości zabezpieczeń) będą bardziej przydatne dla użytkowników.

W lipcu 2014 r. IASB ogłosiła i opublikowała kompletną wersję MSSF 9 podając, że regulacje tego standardu mają obligatoryjne zastosowanie do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie (z możliwością wcześniejszego stosowania). A zatem obecnie zapisy MSSF 9 nie stanowią obowiązkowych rozwiązań i pomimo tego, że zagadnienia objęte treścią MSSF 9 zostały wycofane z MSR 39, nadal obowiązują regulacje MSR 39. Tym bardziej, że MSSF 9 podlega jeszcze procesowi zatwierdzenia w Europie, nie może więc być stosowany w krajach UE.

Należy podkreślić, że równoległe do zmian dokonywanych w regulacjach MSSF 9, IASB wprowadzała poprawki do obowiązującego MSR 39. Zmianie podlegały m.in. regulacje dotyczące rachunkowości zabezpieczeń, opcji wyceny w wartości godziwej, reklasyfikacji instrumentów finansowych.

4. Historia polskich uregulowań w zakresie instrumentów finansowych

Pojęcie instrumentu finansowego, a tym samym szczegółowe regulacje w zakresie ich wyceny, „pojawiły się” w polskim prawie bilansowym w 2000 r. Na mocy ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (DzU nr 113, poz. 1186) wprowadzono pojęcie instrumentu finansowego, wskazano też zasady ich wyceny. Wycena bilansowa aktywów finansowych – zgodnie z ustawą – wymagała wskazania czy aktywa finansowe należą do długo- czy krótkoterminowych. Dla każdej z tych grup ustawa wskazała odmienne zasady wyceny bilansowej i odmienny sposób ujmowania korekt wartości. Zasady i modele wyceny bilansowej, wprowadzone w 2000 r., generalnie nie uległy zmianie.

Kolejne nowelizacje ustawy o rachunkowości generalnie nie zmieniły podejścia do wyceny instrumentów finansowych. Jedyna istotna zmiana wynikała z ustawy z dnia 18 marca 2008 r. o zmianie ustawy o rachunkowości (DzU nr 63, poz. 393). Zmiana dotyczyła wprowadzenia do kategorii wyceny aktywów i zobowiązań finansowych kategorię skorygowanej ceny nabycia, rozszerzając w ten sposób możliwości jej stosowania przez wszystkie jednostki gospodarcze. Wprowadzenie definicji skorygowanej ceny nabycia do przepisów ustawy o rachunkowości miało na celu przede wszystkim wprowadzenie wymogu wyceny aktywów i pasywów zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Należy podkreślić, że ustawa nie obliuguje jednostek do wykorzystania dla potrzeb wyceny skorygowanej ceny nabycia, ale wskazuje na taką możliwość. Odnosnie zasad wyceny ustawodawca (Ustawa z dnia 29 września 1994...: art. 28) posługuje się wyrażeniem „mogą być wycenione według skorygowanej ceny nabycia”. W odróżnieniu, regulacje rozporządzenia zobowiązują do wyceny określonych składników w oparciu o tę właśnie kategorię.

Ustawa o rachunkowości w 2000 r. wprowadziła do słownika polskiej rachunkowości pojęcie instrumentu finansowego (art. 3), ale kwestie ich wyceny reguluje w ograniczonym zakresie. W celu uszczegółowienia zasad rachunkowości instrumentów finansowych wydany został akt wykonawczy do ustawy – rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (DzU 2001, nr 149, poz. 1674). Rozporządzenie w całości poświęcone było i jest regulacjom instrumentów finansowych, powstało generalnie w oparciu o tekst MSR 39. Rozporządzenie obowiązuje od 2002 r. i w porównaniu do ustawy uszczegóławia zasady klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych.

Rozporządzenie odmiennie niż ustawa nakazuje kwalifikować instrumenty finansowe, wskazując cztery kategorie, podając cechy charakteryzujące każdą z nich i zasady wyceny. Od początku regulacje dotyczące charakterystyki kategorii były generalnie zbieżne z zapisami pierwotnej wersji MSR 39. Rozporządzenie wprowadziło także do polskich regulacji zasady rachunkowości osłonowej (generalnie zgodne z regulacjami MSR 39).

W 2004 r. ogłoszone zostało rozporządzenie z dnia 23 lutego 2004 r. zmieniające niektóre zapisy pierwotnej wersji rozporządzenia (DzU nr 31, poz. 266), z terminem obowiązywania od 2004 r. Zmiany polegały głównie na doprecyzowaniu regulacji odnoszących się do wbudowanych instrumentów finansowych oraz rachunkowości w zakresie strategii zabezpieczeń. Rozporządzenie to wprowadziło także zapis ograniczający obowiązek stosowania przepisów rozporządzenia do jednostek, których sprawozdanie podlega obowiązkowi badania.

Kolejna istotna nowelizacja rozporządzenia pochodzi z 18 grudnia 2008 r. (DzU nr 228, poz. 1508). Stanowi odpowiedź na zmiany regulacji międzynarodowych, które były swoistą

odpowiedzią na kryzys na rynkach finansowych. Rozporządzenie to wprowadziło zmiany odnośnie możliwości dokonywania reklasyfikacji aktywów finansowych.

Polskie regulacje rachunkowości w zakresie instrumentów finansowych w okresie 14 lat obowiązywania ulegały transformacjom. Z reguły wprowadzane zmiany wynikały ze zmian opublikowanych w MSR/MSSF. Obecny stan polskich regulacji co do istoty wskazanych rozwiązań odpowiada zapisom MSSF 7 oraz MSR 39. Oczywiście zgodność istoty, ogólnych zasad nie oznacza braku rozbieżności w obu regulacjach.

Uwagi końcowe

Transformacja regulacji rachunkowości w zakresie instrumentów finansowych pozwoliła wyróżnić trzy obszary, a mianowicie regulacje dotyczące ujawniania i prezentacji informacji o instrumentach finansowych, regulacje dotyczące modeli i zasad ich wyceny oraz regulacje w zakresie rachunkowości zabezpieczeń. Analizując historię tych unormowań wyraźnie widać te trzy aspekty, wokół nich prowadzone były prace nad zmianami regulacji (widoczne jest to zwłaszcza w MSR/MSSF). Częste propozycje zmian wynikały przede wszystkim z sytuacji panującej na rynkach finansowych. Przykładem są chociażby zmiany wprowadzone w 2008 r., mające ułatwić podmiotom zarządzanie instrumentami finansowymi w nieprzewidywanych wcześniej okolicznościach. Zmiany te stanowiły swoistą odpowiedź na kryzys, jaki objął w tym czasie rynki finansowe.

Na chwilę obecną regulacje MSSF proponują bardzo istotne zmiany podejścia rachunkowości do instrumentów finansowych. Najnowszy MSSF 9 wprowadza szereg zmian w zakresie klasyfikacji instrumentów, modeli wyceny, a także rozwiązań stosowanych do rachunkowości zabezpieczeń, które mają uprościć dotychczasowe podejście. Na razie jednak, z racji tego, że PE nie dopuścił jeszcze tego standardu, kraje UE obowiązują regulacje MSR 39, które pozostają w metodologicznej zgodności z regulacjami obowiązującymi na mocy polskich regulacji rachunkowości. Można jedynie domniemywać, że przyjęcie MSSF 9 przez PE spowoduje konieczność wprowadzenia zmian do tekstu rozporządzenia w sprawie instrumentów finansowych.

Literatura

- Chan S. (2010), *From IAS 39 to IFRS 9: More than Just a Name Change*, „By all Accounts”, July 2010, www.hkicpa.org.hk/file/media/section2_becomea_hk_cpa/recog-oversea-bodies/useful-article/name-change.pdf.
- Czajor P. (2013), *Instrumenty finansowe w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości*, Wolters Kluwer Polska S.A., Warszawa.
- IFRS 9 Financial Instruments*, www.iasplus.com/en/standards/ifrs/ifrs9.
- International Accounting Standards*, 1999, 2004.
- International Financial Reporting Standards*, 2007, 2011, 2013.
- Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej* (2013), SKwP, Warszawa.
- Rachunkowość instrumentów finansowych. Standardy, interpretacje, objaśnienia stosowania, uzasadnienia wniosków, wytyczne implementacyjne* (2004), SKwP, Warszawa.
- Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 r. w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych, DzU 2001, nr 149, poz. 1674; DzU 2008, nr 228, poz. 1508, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, DzU 1994, nr 121, poz. 591; t.j. DzU 2002, nr 76, poz. 694, t.j. DzU 2013, poz. 330, z późn. zm.

EVOLUTION OF THE INTERNATIONAL AND POLISH ACCOUNTING REGULATIONS ABOUT FINANCIAL INSTRUMENTS

Abstract: *Purpose* – the aim of the article is to present of transformations that have occurred in the regulation of financial instruments accounting. Includes the period from the establishment of separate regulations for financial instruments to date. Areas most important changes in this period. *Design/Methodology/Approach* – the comparative analysis of financial instruments' accounting regulations (IAS/IFRS, polish regulations) with reference to the changes that have occurred since the end of the 20th century. *Findings* – in spite of the relatively short history, accounting regulations about financial instruments were undergo to unceasing modifications and changes. Work was carried out on solutions that would meet the requirements of a changing economic environment.

Keywords: financial instruments, accounting, IFRS 7, IFRS 9, IAS 32, IAS 39

Cytowanie

Rówińska M. (2015), *Ewolucja międzynarodowych i polskich regulacji w zakresie rachunkowości instrumentów finansowych*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 873, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 77, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 181–188; www.wneiz.pl/frfu.